

ANMODNING OM DISPOSISJONSRETT TIL POLARSKUTA "MAUD" I FORBINDELSE MED ØNSKET BERGING OG HJEMFØRING TIL VOLLEN.

Historie :

Polarskuta Maud ble bygget og sjøsatt i Vollen i 1917 på bestilling fra polarforsker Roald Amundsen. Båten ble bygget av båtbygger Christian Jensen fra Vollen og ble konstruert for å operere i de arktiske områder. Alt trevirke (eik) benyttet i Maud kom fra lokale bønder og skogene i Asker. Etter kun ca. 5 år i drift som polarskute ble Maud - grunnet Amundsens økonomiske fallitt - solgt til lokale handelskrefter i nord Canada og ble benyttet til diverse formål inntil den sank rundt 1930 i Cambridge Bay nord i Canada. Båten har siden ligget nedsunken på samme sted på grunt vann i 80 år. Maud utgjør en viktig brikke i historien om Roald Amundsen i en historisk særdeles viktig epoke i Norge etter frigjøringen fra Sverige i 1905. Polarheltene Amundsen og Nansen ble "brukt" som nasjonsbyggere i en tid hvor dette var av stor betydning for Norge som nasjon. Maud ekspedisjonene var delvis sponset av den norske regjering noe som understreker symbol- effekten disse toktene hadde for styresmakten i denne periode. Maud ekspedisjonene la grunnlaget for betydelige vitenskapelige resultater i løpet av sine tokt. Selve båtens konstruksjon er unik i sitt slag og er i sin kompakthet trolig den mest solide trebåt som er bygget her til lands (trolig også verden). Bygd som den er for å bli "skrudd opp av isen ". Som Amundsen selv sa : "Et mer omhyggelig , dyktigere , og mer samvittighetsfullt arbeide enn Chr. Jensens bygging av Maud er ikke utført i norsk skipsbyggingskunst."

Båten ble kjøpt av Asker Kommune v/ Ressursgruppen i regi av daværende kultursjef Alex Roald i 1993 . Båten ble den gang kjøpt som ledd i et prosjekt som hadde som intensjon å berge samt hjemføre Maud til Norge. Prosjektet den gang hadde til formål å restaurere Maud i sin helhet. Det ble utstedt eksport tillatelse fra Kanadiske myndigheter . Prosjektet strandet i 1995 grunnet økonomiske forhold.

Aktuell status :

Båten er fortsatt eid av Asker kommune og står registrert i norsk skipsregister (se vedlegg). Eksport tillatelse løp ut i 1995 og må til fornying / eventuelt utstedes på nytt forut for berging og hjemfrakting til Norge og Vollen. Ressursgruppa v/ Alex Roald har vært inaktive siden 1995. De er informert om våre nåværende planer og stiller seg positive til at en ny ressursgruppe tiltrer og gjør et nytt forsøk på å berge Maud. Det er ingen andre forsøk gjort for å berge båten etter 1995. Flere undersøkelser av vraket viser til at båten med stor grad av sannsynlighet fortsatt er i en god fysisk forfatning og man antar og håper med en tilstrekkelig intakt strukturell styrke som gjør at berging er mulig. I 1995 gjorde kanadiske myndigheter en kartlegging av skipsvrak langs sine kyster. I den forbindelse ble Maud undersøkt og konklusjonen i rapporten om Maud var av at om ikke båten reddes opp av havet innen 10 - 15 år vil den forsvinne for godt.

Tandberg Eiendom AS etablerte ultimo 2010 en ny ressursgruppe ved navn " Maud Returns Home " . Prosjektleder Jan Wanggaard (vedlegg) fra Asker har vært heltidsansatt i Tandberg Eiendom AS siden den tid med hovedoppgave på å kartlegge mulighetene rundt et nytt bergingsforsøk av Maud , med påfølgende hjemføring til Norge .

Prosjektet er koordinert med Norsk maritimt Museum og vil naturligvis bli ivaretatt i henhold til museumsfaglige hensyn (ref.vedlegg.)

Bakgrunn og motivering for prosjektet " Maud returns home " ;

Tandberg Eiendom AS har siden oppstart på 1980 tallet vært opptatt av å utvikle eiendom innenfor en ramme som skal ha rom for kulturell utfoldelse. Viktigheten av å ta vare på og utvikle historiske byggverk som er av betydning for et steds kultur- og identitetsbygging har spilt en sentral rolle i utviklingen av selskapet.

Eierskapet til Frognerseteren og Sporten i Oslo, samt en rekke ærverdige bygårder fra århundreskiftet 1800 / 1900 i Oslo underbygger dette .

Hele vår "by"- utviklingstanke i Asker sentrum har vært tuftet på samme lest . Bevaring og utvikling må og skal gå hånd i hånd. Det skal skapes rom for kulturell utfoldelse som en naturlig del av bybildet . I utviklingen av Heggedal sentrum vil samme grunnfilosofi være bærende. Fabrikken og trehus bebyggelsen skal inngå som en naturlig del i byrommet som skapes.

Den historiske "identitet" skal føres videre i et samspill med ny bebyggelse.

Vi har nå primo April 2011 inngått avtale om overtagelse av Tore Sigernes's eierskap til "Handelsstedet Vollen ". Dette er en overdragelse som har modnet seg i løpet av vinterhalvåret , og som idet det dukket opp satte oss på ideen om å undersøke statusen rundt berging og returnering av polarskuta Maud.

Kustranda nedenfor handelsstedet inngår som en del av overdragelsen fra Sigernes og er påtenkt som framtidig plassering av Gudmundsbua. Vi ser det som naturlig at dette også blir den fremtidige plassering av Maud og har dette som et sterkt ønske.

Vi er naturligvis klar over at dette krever en regulering og at Askers kommunestyre vil avgjøre dette.

Ved å hjemføre Maud til Kustranda nedenfor Vollen handelssted vil ringen være sluttet.

17.6.1917 ble Maud sjøsatt , målet vårt er at Maud senest 17.6.2017 skal stå trygt plassert i Maud museet i vannet utenfor Kustranda til glede for allmennheten med hele sin fantastiske historie til tross for sine få leveår på sjøen og i isen.

Ringvirkningen av å få et Maud museum i Vollen vil være åpenbare for handel og bevertning i Vollen. Likeledes vil Trebåtmuseet i Vollen og Maud Museet i samspill og i sum utgjøre en museal opplevelse som vil være av stor betydning for Askers befolkning og andre tilreisende. Intensjonen er at "Destinasjon Asker" vil og skal bli beriket med Maud museet .

Som stor eiendomsbesitter i Asker sentrum , i Heggedal og nå i Vollen ønsker vi å bidra til å skape møteplasser og tettsteder som skal være attraktive , både for handlende , boende , tilreisende og leietagere i alle forskjellige varianter. De viktigste ingredienser for å skape varig interesse for å bo, handle og drive med service og næringsvirksomhet er atmosfære , identitet, tilhørighet og kulturelle opplevelser. **Maud vil være et vesentlig bidrag i så måte.**

Heri ligger motivasjonen , foruten at det i bunn også er forbundet med stor glede å kunne få bidra til at en "glemt" polarskute – bygd i Vollen - kommer til heder og ære igjen i Vollen.

Det operasjonelle :

Bergingsplanen for vraket av Maud vil i stor grad ha karakter av en ekspedisjon i tradisjonell forstand . En slik operasjon i polare marginale strøk uten tilgang på hjelp utenifra må være selvstendig og selvhjulpen på alle nivå , altså ikke ulikt den filosofi våre polarhelter praktiserte da de seilte ut imot verdens ytterkanter for omtrent 100 år siden.

Planen er å utruste en bergingsoperasjon som vil ha sitt fysiske utgangspunkt i Vollen og bli utviklet i detalj i løpet av de kommende 3 måneder . Operasjonen vil i grunnprinsippet baseres på en slepebåt samt en spesialkonstruert nedsenkbar leker som skal benyttes under selve hevingen av Maud.

Et kompakt samkjørt mannskap bestående av ressurspersoner med bred kompetanse både praktisk og faglig vil følge operasjonen tett på fra begynnelse til slutt.

Slik det ser ut i dag vil ekspedisjonen kunne seile ut fra Vollen i slutten av juni denne sommer og returnere med Maud på flåteslep våren 2012, etter en overvintring på Grønland. Denne hjemkomsten vil også i praksis bli den endelige slutførselen av Mauds reise rundt Nordpolen .

Det vil vektlegges i sterk grad å gjøre dette prosjektet til en kommunikativ opplevelse hvor allmennheten skal kunne ta del i og følge både forberedelser og selve bergings-operasjonen på nært hold. Vi tror dette prosjektet vil ha stor kommunikativ verdi og utvilsomt kunne bidra til en fornyet allmenn interesse for vår stolte fortid som foregangsnaasjon innen oppdagelser og forskning i polare strøk ut imot det ukjente. Prosjektet vil kunne følges nært på webside med film og blogg. Vi tror at Mauds endelige hjemkomst vil duke for en folkefest ikke ulik den de opplevde den gang for hundre år seiden da den stolte skuta Maud stevnet ut oslofjorden en lys sommerkveld.

Båtbygger Christian Jensen sa den gang han så Maud forvinne ut av synet:

”Har vi sett henne for siste gang - vil hun noen gang vende tilbake til Vollen...?”

Intensjonen med ”Maud” fremover ;

”Maud” skal etter berging og hjemføring konserveres i den forfatning båten befinner seg i pt. etter heving. Deretter plasseres i et egnet museumsbygg som et ”skulpturelt båtskrog”. Museumsbygget skal åpnes for publikum helårlig. Museet skal bli et museum av topp moderne utgave, foruten selve båten vil interaktive multimedia effekter bidra til en at publikum vil få en mangfoldig og utvidet opplevelse av Maud og alt som er knyttet til dens historie. Her kan man tenke seg opplevelsen av å høre hvordan båten ligger i isen år etter år – med knirking og knaking i båtskroget – man opplever livet om bord, ser filmer fra livet underveis , fra sjøsetting og ikke minst lever seg inn i ekspedisjonen. I det hele tatt er museet ment å kunne brukes som et unikt objekt/hus i undervisningsøyemed. Museumsbygget vil også bli et naturlig tur / vandre sted - via ønsket brygge ut fra Kustranda.

2 arkitekt kontor jobber nå parallelt med en skisse konkurranse for dette museumsbygg . Frist for innlevering er satt til 13.4. Premissene for bygget og strandområdet innenfor er i utgangspunktet at Maud skal være det viktigste objektet og at museumsbygget skal fremheve Maud fremfor seg selv.

I avtalen med Tore Sigernes har vi som kjøpere påtatt oss å være pådrivere for at Gudmundsenbua blir flyttet og restaurert for ettertiden. Denne bua vil inngå i en helhetlig

Løsning for strandområdet hvor brygga ut til Maud er ønsket å legge. Som del av prosjektet planlegges Gudmundsbua flyttet til Kustranda som serveringsted og musealt bygg . Søren Gudmundsen sitt verksted – Gudmundsbua - er det eldste eneste gjenværende bygning fra den tradisjonsrike båtbyggertiden i Vollen. Søren Gudmundsen var Christian Jensens læremester.

De juridiske og økonomiske aspekter og videre prosess med Asker kommune ;

TEAS vil finansiere prosjektet fra begynnelse til slutt og garanterer at Asker kommune ikke vil bli påført noen utgifter i forbindelse med planlegging , berging , hjemføring og konservering av Maud eller på noen som helst annen måte vil måtte stå ansvarlig økonomisk i forbindelse med dette prosjektet. Likeledes garanterer TEAS at de bærer alle omkostninger i forbindelse med planlagte / ønskete museumsbygg utenfor Kustranda i Vollen og påfølgende drifting av dette inkludert fremtidig løpende konservering av Maud i den grad dette vil være nødvendig for ivaretagelse av skipet i beskrevet form.

Videre fraskriver Tandberg Eiendom AS Asker kommune for enhver annen risiko forbundet med operasjonen og prosjektet som sådan.

Tandberg Eiendom AS søker med dette om å få disposisjonsrett til Polarskuta Maud, med skisserte intensjoner i denne søknad som utgangspunkt.

Om det viser seg at Maud ikke lar seg berge i forbindelse med operasjonen som skal finne sted på vrakstedet i Cambridge Bay , eller manglende fornyelse av export tillatelsen forhindrer planlagt berging og hjemføring av båten, forblir Maud i Cambridge Bay.

Vi ber om at søknaden om disposisjonsrett blir behandlet så raskt som mulig.

Årsaken til dette ønske om en rask behandling bunner i nødvendigheten av å få fornyet / omsøkt export tillatelsen som utløp i 1995. For å kunne søke om dette må den formelle disposisjonsretten være overført til Tandberg Eiendom AS.

Eksportlisensen er ensbetydende med at båten kan heves og fraktes ut av Canadiske farvann. Vi er allerede i mail utveksling/dialog vedrørende fornyelse av export tillatelse med Canadiske myndigheter. (jfr vedlegg).

Isen slipper normalt kun 2 måneder (august / september / oktober) i året i området hvor Maud ligger og i nordvest passasjen generelt i de områder hvor hjemferden skal skje via slep / flåte. For å få koordinert mannskap , detaljprosjektert operasjonen, rigget flåte (allerede kjøpt og er pt. i Haugesund) + leid inn slepebåt , er det av viktighet å ha det formelle på plass så raskt som mulig. Selve overfarten m/flåten på slep fra Norge tar alene 30 døgn og tilsier senest utreise 1 . juli fra Asker. Fra isen slipper i Cambridge Bay til selve hevingen kan finne sted vil mye tid gå med til utallige undervannsdykk for å stroppe båten som en ekstra sikring mot konstruktive kollapser i skroget ved heving. Videre vil mye dykketid gå med til å montere spesiellagde oppdrifts ballonger utvendig og innvendig på skroget. Man antar at inntil 30 dager vil måtte beregnes på denne tilriggingsdelen før båten kan heves tilstrekkelig , før den nedsenkbare flåten vil kunne bli plassert under båten, for den endelige hevingen.

Årsaken til at vi ikke har søkt tidligere om å få disposisjonsrett til tross for at vi har jobbet med ideen om å få Maud hjem siden ultimo 2010 - er grunnet at den formelle overtagelsen av handelstedet Vollen inkl. Kustranda fra Tore Sigernes fant sted i går 7.4.2011.

Tandberg Eiendom AS ber om at det forhandles frem en avtale som sikrer partenes interesser i nærmeste framtid i kjølevannet av et forhåpentligvis positivt vedtak på henvendelsen i denne søknad.

Alternativt scenario for Maud i fremtiden :

Maud's skjebne om man ikke hever båten i løpet av kort tid – kanskje allerede inneværende år – er dessverre gitt. **Da blir båten borte for godt.** Den akkumulerte påvirkning på skroget som følge av vann , is og strømninger igjennom 80 år er trolig allerede nært et vippepunkt. Kanskje er det for sent å redde båten , kanskje ikke.

Båten's statiske egenskaper vil først avdekkes når operasjonen er i gang.

Vårt hovedbudskap er at timeglasset er i ferd med å renne ut for Maud. Siden forrige forsøk på å redde Maud på 90 tallet har ingen – hverken fra Canadisk eller Norsk hold - gjort noe for å redde Maud for ettertiden. Det er ingen ting som tyder på at båten vil lide noen annen skjebne enn å forsvinne sakte men sikkert over i evigheten, om ikke det gjøres et siste forsøk på å redde den nå.

Slutt appell :

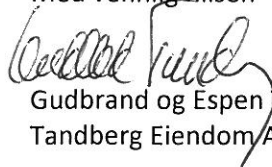
Ved å overføre disposisjonsretten til Tandberg Eiendom AS vil et seriøst forsøk på å redde Maud for ettertiden – til allmenhetens glede – bli iverksatt.

Vi er av den oppfatning at dette er en redningsaksjon som er av betydning.

Roald Amundsen ble for ikke lenge siden kåret til den meste kjente Nordmann gjennom alle tider. Hans livsverk vil for ettertiden kompletteres ved å redde Maud.

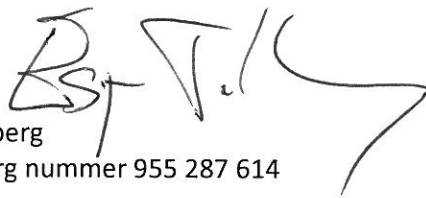
Roald Amundsen's vågalhet og evige optimisme er verdt et redningsforsøk alene.

Med vennlig hilsen

Gudbrand og Espen Tandberg

Tandberg Eiendom AS - Org nummer 955 287 614

Asker fredag 8/4 – 2011

Vedlegg ;

- a) Illustrert Prosjekt presentasjon
- b) Dokument fra Norsk Maritimt Museum
- c) Norsk skipsregister
- d) Export lisens
- e) CV Jan Wanggaard